

Minulosť a súčasnosť Malužinej

Malužiná leží vo východnej časti Nízkyh Tatier v doline Bocianky. Nadmorská výška obce siaha až do 1727 m n. m. V zalesnenom povrchu chotára, prevažne v povodí potoka Malužiná, prevláda smrek, menej borovica a smrekovec. Vo vápencových bralách nad obcou je 70 m dlhá Malužinská jaskyňa. V pramennej oblasti potoka Malužiná, pri bývalej priehrade, sa nachádza železitosíratý prameň. Nad Táľami je rezervácia 180-ročného lesného komplexu trávnatých bučín a smrečín.

Malužiná vznikla v polovici 18. storočia ako banská obec panstva Liptovský Hrádok (prvá písomná zmienka pochádza z roku 1765). Bane v Malužinskej doline, v ktorých sa ťažila železná ruda, patrili princom Albrechtovi a Fridrichovi. Roku 1863 ich navštívil chýrny geológ Hauer, podľa ktorého obsahujú 33% železa. Ruda z týchto baní sa od roku 1807 vyvážala do Hrádockej huty (maše), ktorá prestala pracovať po vybudovaní železnice počas hospodárskej krízy v rokoch 1873 - 1875. G. Demuth sa pokúsil v Malužinskej doline ťažiť aj mangán, ale s malým úspechom.

Roku 1807 sa započalo v obci rafinovanie čiernej medi a výroba trvala až do roku 1860. V rokoch 1840 až 1885 bola v Malužinej sklárska huta, ktorá vyrábala tabuľové sklo, duté sklo a fľaše, bola tu tiež hrnčiarska výroba a robili sa formy na medovníky. Ešte v polovici 20. storočia sa tkali handričkové pokrovce. Vodný tajch v Malužinskej doline bol využívaný pri ťažbe dreva. V 19. storočí tu bola aj pracháreň. Obec bola už v roku 1902 elektrifikovaná.

Počas SNP vybudovali pred obcou obranu vstupu do doliny. Obec vyznamenali Radom SNP II. triedy a Pamätnou medailou SNP.

Obec je priemyselnejšia ako ostatné obce mikroregiónu, čo sa odzrkadlilo aj na architektúre. Medzi zachované historické stavby patria budova správy bývalých sklární a baní z konca 18. storočia, NKP zo začiatku 19. storočia - hostinec s kolkárňou a s prepriaharňou povozov koní (haláš), rímsko-katolícky kostol z roku 1816 a kaplnka z roku 1854. Povstalecké udalosti pripomína pamätník s vojnovým delom na vstupe do Svidovskej doliny.

Od roku 1896 pôsobila v obci firma na výrobu drevených obrazových líst a rámov. V šesťdesiatych rokoch 20. storočia prešla fabrika pod Nový domov Spišská Nová Ves, ktorá tu začala s výrobou nábytku. V závode pracovalo až 220 ľudí. Recesia v nábytkovom priemysle na prelome tisícročí a znížená kúpyschopnosť obyvateľstva spôsobili, že počet pracujúcich postupne klesal na 50 ľudí. V súčasnosti je majiteľom výrobných priestorov spoločnosť Drevona export, s.r.o., ktorá sa zameriava na stolárske a čalúnnické práce, veľkokapacitnú výrobu dielcov, typový nábytok, ale aj na atypické interiérové prvky. Zamestnáva približne 70 zamestnancov a v súčasnosti sa rozširuje o novú halu (rozšírenie výroby, skladových priestorov a administratívy). V Malužinej sa nachádza aj Lesná správa Malužiná a v blízkosti je kameňolom vo Svidove.

V rokoch 2000 - 2014 v území pôsobilo Občianske združenie Ramža, ktoré zrealizovalo viacero projektov komunitného charakteru ako aj aktivít zameraných na oživenie remesiel. Združovalo obce a podnikateľov obcí v povodí Bocianky a Váhu, ako aj horehronskú obec Bacúch. Názov združenia pochádza z poľany na rozhraní medzi Horehroním a Liptovom, kde bol v minulosti zimný salaš oviec, teraz je tam turistická útulňa.

Medzi významné osobnosti patria pani učiteľka Sleziaková, Jozef Šajgalík, ktorý napísal knihu o Malužinej, akademický maliar Karol Feňveš a herec Ján Blanský. V roku 2010 spracoval monografiu obce František Bizub.

Malužiná je nástupným miestom pre turistické vychádzky Malužinskou dolinou, Veľký Bok, na hrebeňovú trasu Čertovica – Kráľova hoľa, Svidovskou dolinou na Ohnište a Rovnú hoľu respektíve do Jánskej doliny. Malužinskou dolinou vedie cyklotrasa.

Z ubytovacích zariadení v Malužinej je známy Penzión Malužiná a chata na prenájom „Malužinská rozprávka“. V blízkosti obce je tiež ubytovacie zariadenie s reštauráciou Radovica. Zo služieb funguje už len predajňa potravín COOP Jednota a Slovenská pošta.

V obci sa pravidelne koná maškarný sprievod na fašiangy, juniáles a Mikuláš pre deti.

Malužiná v roku 2030

Malužiná si zachovala pokojný charakter horskej obce s kvalitným a bezpečným životným prostredím. Z historického haláša sa stalo kultúrno-spoločenské a informačné centrum, ktoré slúži obyvateľom a návštevníkom z celej Bocianskej doliny. Malužiná je odkanalizovaná, budovy vo vlastníctve obce sú zrekonštruované, detské ihrisko je plné detí. Obecný úrad má konečne dôstojné sídlo. Obecný podnik služieb je vybavený modernou technikou, zimná údržba ciest funguje na jednotku. Vyrastajú nové remeselné dielne a hospodárske dvory, ktoré dávajú pracovné príležitosti miestnym obyvateľom. Obyvatelia sú aktívni, venujú sa športom. Obec vydáva Malužinské novinky, podporuje spoločenské a športové aktivity. Mladí sa zapájajú do organizovania spoločenských podujatí a brigád zameraných na skrášľovanie prostredia obce. Vďaka otvoreniu jaskyne sa v obci rozvinul turistický ruch a návštevnosť.

Stratégia pre dosiahnutie vízie obce

Občania obce a jej predstavitelia sú pripravení naplniť víziu budúcnosti

- **sústavnou prácou samosprávy na zlepšovaní kvality života obyvateľov mesta v oblasti služieb a infraštruktúry,**
- vytváraním podmienok pre vznik a udržanie pracovných príležitostí,
- kladením dôrazu na aktívnu občiansku spoločnosť a spoluprácu,
- zavádzaním moderných technológií do života v obci,
- ako aj šetrným využívaním prírodných zdrojov a aktívnou ochranou hodnôt územia.

Za prioritu je považovaná oblasť služieb a infraštruktúry.

Členovia pracovnej skupiny Malužiná

- Ing. Břetislav Chytil,
- Ing. Juraj Martinisko
- Anežka Chytilová.

Návrh a-SPRO bol prerokovaný a schválený v obecnom zastupiteľstve dňa
(Uznesenie č.).

SWOT analýza Malužinej

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Životné prostredie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pekná poloha obce (klúd, výhľad a pekná príroda) • Ekologicky hodnotné územie s vysokým podielom lesov a pasienkov ležiace v národnom parku • Environmentálne nezaťažené územie • Vodohospodársky významná oblasť • Bezpečné prostredie pre život <p>Historické objekty a urbanizmus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozpracovaný územný plán obce • Zachovalá urbanistická štruktúra obce • Veľký počet objektov kultúrneho dedičstva viažucich sa na historický vývoj obce • Časť pamiatkového fondu je zrekonštruovaná • Najvýraznejšie kultúrne pamiatky zapísané v NKP sú budovy Hostinec a Haláš (pôvodne prepriahareň) <p>Ekonomická základňa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veľký počet fyzických osôb podnikateľov • Živnostníci pracujú najmä v lese • Prítomnosť dvoch silných zamestnávateľov • Nízka miera nezamestnanosti <p>Ľudia a aktivity v komunite</p> <ul style="list-style-type: none"> • V obci je dostatok mladých ľudí a detí • Záujem mladých ľudí o stavebné pozemky • Aktívny Hasičský dobrovoľný zbor • Silná a aktívna Jednota dôchodcov – organizujú spoločenské podujatia • Dobré medziľudské vzťahy • Ochota občanov zapojiť sa do skvalitnenia života v obci (napr. brigády, úpravy verejných priestranstiev, prispievanie do miestnych novín) <p>Občianska a technická infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obchod s potravinami • Rímsko-katolícky kostol z roku 1816, na veži 	<p>Životné prostredie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Výrazné obmedzenie vstupu obyvateľov do Malužinskej doliny (pre bicykle a autá) • Obmedzenia vyplývajúce z ochrany prírody a lesného zákona • V dôsledku chýbajúcej kanalizácie dochádza k znečisťovaniu potoka • Zaťaženie územia kamiónovou dopravou a dopravou dreva z Malužinskej doliny • Neporiadok na verejných priestranstvách • Chýbajú odpočinkové lavičky a prístrešok <p>Historické objekty a urbanizmus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zachovalá urbanistická štruktúra obce je dehonestovaná umelým zásahmi (plastové okná) • Stagnácia v rekonštrukcii bývalej ZŠ (vlastník z Bratislavy) • Nevysporiadané pozemkové vzťahy pod viacerými hodnotnými budovami <p>Ekonomická základňa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Malá diverzifikácia pracovných možností • Pomerne vysoký podiel ľudí dochádzajúcich za prácou • Problémy s cestovaním do práce • Nevyužitý potenciál pre cestovný ruch <p>Ľudia a aktivity v komunite</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mladí majú slabé podmienky pre kultúrne a spoločenské vyžitie • „Málo sa stretávame, málo sa rozprávame“ • „Ľudia sa nevedia dať dokopy, len sa hovoria, nič sa nerobí“ (Problémom môže byť, že si občania vytvárajú málo príležitostí pre stretávanie sa, napr. letné kino, majálesy, juniálesy, neformálne posedenia pri čaji, pri hudbe a remeselné dielne, a tiež nedostatočne využívajú existujúce možnosti) <p>Občianska a technická infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Chýba kanalizácia a ČOV • Občanom nevyhovujú štrkové cesty

4.5.13 Malužiná

<p>sú nainštalované hodiny</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dom smútku • V obci je zavedený vodovod • Zrekonštruovaná elektrická rozvodná sieť • Dobrá technická vybavenosť verejno-prospešnými zariadeniami (na zimnú a letnú údržbu) • Plne vybavený a zrekonštruovaný DHZO – zabezpečuje aj okolité obce v doline 	<ul style="list-style-type: none"> • Chýba materská škola • Chýba viacúčelová miestnosť na stretávanie sa • Nedostatočné autobusové spoje – problém dopravy do zamestnania • Poškodené miestne komunikácie
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Koordinovaný regionálny rozvoj v kontexte Bocianskej doliny so zameraním na využitie potenciálu pre cestovný ruch a relaxáciu • Využitie nástrojov programu LEADER vyplývajúcich z existencie Miestnej akčnej skupiny Horný Liptov • Ďalšie nástroje Novej poľnohospodárskej politiky EÚ • Nástroje štrukturálnej politiky EÚ 	<ul style="list-style-type: none"> • Zánik kľúčových zamestnávateľov v území • Neústretné jednanie zo strany kľúčových aktérov v území (Lesy SR, ŠOP SR a pod.) • Neschopnosť riešiť problémy cestou spolupráce obcí a občanov v doline • Nevysporiadanosť vlastníckych vzťahov (pozemky aj budovy) • Obmedzenia vyplývajúce z titulu ochrany prírody (zastavané územie obce sa nachádza v ochrannom pásme, ostatná časť katastra priamo na území Národného parku Nízke Tatry)

Špecifický cieľ 1	Zlepšiť základnú vybavenosť a služby v obci
Opatrenie 1.1 Opatrenie 1.2 Opatrenie 1.3	Podporiť rozvoj bývania Dobudovať dopravnú a technickú infraštruktúru v obci Zvýšiť bezpečnosť a skvalitniť sociálnu a občiansku vybavenosť
Kľúčové potreby Malužinej v oblasti základnej vybavenosti a služieb	<i>Malužiná je jedna z troch obcí v Liptove, ktoré nemajú kanalizáciu. Vyvolanou investíciou pri kanalizácii by bola prekládka vodovodu, ktorý ide stredom komunikácií. Nie je schválený ani územný plán, ani projekt kanalizácie. Obecný úrad je chátrajúca drevená budova, nemá vhodné priestory na stretávanie sa občanov. Nie sú pozemky pre ďalší rozvoj obce. Lokalita Tále nad obcou, kde sa počítalo s výstavbou, hrozí zosuvmi. Obec môže do kapitálových investícií vložiť cca 25.000€ ročne. Bez vonkajších zdrojov nedokáže riešiť ani najvyššie priority. Je nevyhnutné zabezpečiť zimnú údržbu komunikácií, keďže sa obec nachádza v členitom teréne a zmena klímy prináša nárazové zrážky. V poslednom období sa v obci pohybujú medvede, obyvatelia sa cítia ohrození. Je potrebné riešiť premiestnenie multifunkčného ihriska (zmena vlastníka pozemku), aby sa deti a mládež netúlali po zastávkach a neužívali omamné látky.</i>
Predpoklady pre úspešnú implementáciu opatrení	<i>Obec sa spolieha na pomoc MAS Horný Liptov pri získavaní zdrojov. Národná kultúrna pamiatka Hostinec a Prepriahareň koní (Haláš) z r. 1807 môžu po kompletnej rekonštrukcii slúžiť na spoločensko-hospodársky a administratívny účel (pre obecný úrad). Po presťahovaní OÚ môže pôvodná budova po rekonštrukcii výhľadovo slúžiť športovému, kultúrnemu alebo občianskemu účelu. Atmosféra v obci je spolupracujúca, o spoločenský život je záujem.</i>

Aktivity pre opatrenia 1.1 – 1.3		Investor/partner	
1.1 Príprava územia pre IBV a výstavbu BD <ul style="list-style-type: none">Úprava územia – vymedzenie katastrálnych hraníc (LP-M)Vypracovanie a schválenie nového územného plánuVysporiadanie pozemkov pod obecnými budovami (vodovod, cintorín, cesty)Investičná príprava územia pre výstavbu rodinných domov		<ul style="list-style-type: none">ObecSúkromní investoriSúkromní podnikatelia	
1.2 Výstavba a rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry <ul style="list-style-type: none">Rekonštrukcia a údržba chodníkov a miestnych komunikáciíZabezpečenie prevádzkyschopnosti technického vybavenia verejno-prospešných zariadení a zariadení odpadového hospodárstva obce Budovanie a rekonštrukcia vodovodu, kanalizácie a rozvodných sietí <ul style="list-style-type: none">Rekonštrukcia a modernizácia prevádzky vodovodu – oprava strechy, stabilizácia záchytného prameňa, záložný vodný zdrojProjektová príprava verejnej kanalizácie v obci (skupinové ČOV)		<ul style="list-style-type: none">LVS, a.s.	
1.3 Budovanie IKT sietí, inteligentné fungovanie zariadení, zvyšovanie bezpečnosti, ochrany a prevencie, zlepšenie technického stavu a vybavenia DHZO <ul style="list-style-type: none">Podpora DHZO, JDS – stabilizácia členskej základne, zabezpečenie akcieschopnosti DHZO Výstavba a modernizácia zariadení sociálnej a občianskej vybavenosti <ul style="list-style-type: none">Výstavba kultúrno-spoločenského centra s obecným úradom, rekonštrukcia a modernizácia historických budov: NKP Hostinec (administratívna budova) a NKP Haláš (hospodárska budova a spoločenské aktivity)Rekonštrukcia obecného úradu a vybudovanie športovo-občianskeho zariadenia (telocvične)Rekonštrukcia bývalej budovy MNV – vybudovanie 2-3 bytových jednotiekRekonštrukcia a modernizácia Domu smútkuModernizácia detského ihriska a preloženie multifunkčného ihriskaRevitalizácia parku pri Lesnej správe - vybudovanie oddychovej zóny s prvkami pre deti a mládež		<ul style="list-style-type: none">DHZNKPObecLesná správaSúkromný sektor	
Predpokladané finančné zdroje		vlastné zdroje obce, dotácia na základe Uznesenia Vlády SR, európske fondy, štátny rozpočet	
Monitoring a hodnotenie špecifického cieľa 1			
Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočné hodnoty	Dosiahnuté hodnoty
<ul style="list-style-type: none">Počet zrealizovaných projektov zameraných na rozvoj bývaniaPočet zrealizovaných projektov dopravnej a technickej infraštrutúryPočet zrealizovaných projektov sociálnej a občianskej vybavenosti/ sociálnej a zdravotnej starostlivostiPočet zrealizovaných projektov IKT, bezpečnosti, ochrany a vybavenia DHZ	<ul style="list-style-type: none">projekt	0	

4.5.13 Malužiná

Dopady	Spokojnosť obyvateľov regiónu s kvalitou života	<ul style="list-style-type: none"> vlastné zisťovanie
---------------	---	--

Špecifický cieľ 2	Zvýšiť zamestnanosť a zlepšiť podmienky pre podnikanie
Opatrenie 2.1	Vytvoriť podmienky pre zvýšenie zamestnanosti a rozvoj podnikania v obci
Opatrenie 2.2	Posilniť marketing obce a regiónu
Kľúčové potreby Malužinej v oblasti práce a podnikania	<i>Potenciál rozvoja v oblasti cestovného ruchu predpokladá vymedzenie katastrálnych hraníc, cyklotrasy je potrebné prepojiť s okolitými obcami s cieľom posilnenia banskej tradície, národné kultúrne pamiatky sú bez funkčného využitia.</i>
Predpoklady pre úspešnú implementáciu opatrení	<i>Obec má dobrú technickú vybavenosť verejno-prospešnými zariadeniami na zimnú a letnú údržbu, výrobná prevádzka Drevony sa rozširuje, potenciál zvýšenia zamestnanosti a rozvoja podnikania prinášajú aj ubytovania na súkromí. Novoobjavené jaskyne tvoria potenciál pre rozvoj cestovného ruchu. Historická budova haláš je vo vlastníctve obce a môže v budúcnosti slúžiť ako informačné centrum, vzdelávacie stredisko a miesto pre organizovanie regionálnych aktivít. Realizácii zámerov s NKP bráni nedostatok finančných prostriedkov</i>

Aktivity pre opatrenia 2.1 – 2.2		Investor/partner		
2.1 Zriadenie obecných podnikov <ul style="list-style-type: none">Rozšírenie komunálnej techniky (štiepkovač, čelný nakladač, hákový nosič kontajnerov a kontajnery) Budovanie infraštruktúry cestovného ruchu v obci <ul style="list-style-type: none">Prepojenie kultúrnych pamiatok v Bockej doline s cyklotrasou Kráľova Lehota – Malužiná – Nižná Boca Podpora tradičného hospodárenia a remesiel <ul style="list-style-type: none">Podpora aktivít v oblasti cestovného ruchuCentrum s požičovňou bicyklovPodpora remeselných činností Podpora nových podnikateľských aktivít <ul style="list-style-type: none">Zvyšovanie konkurencieschopnosti a diverzifikácie lesného hospodárstvaPodpora inovácií a konkurencieschopnosti v oblasti spracovania dreva a výroby nábytku, rozšírenie drevárskej výrobyPodpora a modernizácia turisticky atraktívnych miest Modrá jaskyňa a Baňa, udržanie a rozšírenie kempu a pridružených služieb		<ul style="list-style-type: none">Obce Kráľova Lehota, Malužiná – Nižná BocaLesná správa MalužináSúkromný investorSpráva NAPANTEuroviaMalužinská, s.r.o.Speleo kempLesná správa MalužináŠtátne lesy SRDrevona		
2.2 Budovanie informačno-náučných turistických trás <ul style="list-style-type: none">Vybudovanie turistického chodníka s cieľom obnovy a udržania banskej tradície				
Predpokladané finančné zdroje		vlastné zdroje investorov a obce, európske fondy		
Monitoring a hodnotenie špecifického cieľa 2				
Ukazovateľ		Merná jednotka	Počiatočné hodnoty	Dosiahnuté hodnoty
<ul style="list-style-type: none">Počet zrealizovaných projektov zameraných na obecné podnikyPočet zrealizovaných projektov zameraných na infraštruktúru CRPočet zrealizovaných projektov zameraných na podporu tradičného hospodárenia a remesielPočet zrealizovaných projektov zameraných na nové podnikateľské aktivityPočet zrealizovaných projektov zameraných na informačno-náučné trasy		<ul style="list-style-type: none">projekt	0	
Dopady	Spokojnosť obyvateľov regiónu s kvalitou života	vlastné zisťovanie		

Špecifický cieľ 3	Podporiť rozvoj občianskej spoločnosti			
Opatrenie 3.1	Zlepšiť kvalitu spoločenského života v obci a podporovať aktivity pre využitie voľného času			
Opatrenie 3.2	Zlepšiť znalosť územia a posilniť pocit hrdosti na obec/región			
Opatrenie 3.3	Podporiť spoluprácu na všetkých úrovniach v obci aj mimo nej			
Opatrenie 3.4	Zlepšiť medziľudské vzťahy			
Kľúčové potreby Malužinej v oblasti občianskej spoločnosti	Obci chýba spoločenská sála. Pre zlepšenie informovanosti občanov aj návštevníkov Malužinej je potrebné aktívne využívanie sociálnych sietí (web, facebook). Prioritou je zvýšenie kultúry v obci.			
Predpoklady pre úspešnú implementáciu opatrení	Obyvatelia sú aktívni, venujú sa športom. Obec vydáva Malužinské novinky, podporuje spoločenské a športové aktivity. Turistický oddiel funguje od jari 2015. Seniori sú aktívni, stretávajú sa a pravidelne organizujú podujatia.			
Aktivity pre opatrenia 3.1 – 3.4		Investor/partner		
3.1 Zvyšovanie informovanosti o živote v obci <ul style="list-style-type: none">• Zriadenie konta na Facebooku• Vydávanie obecného časopisu Malužinské novinky (priebežne) Podpora organizovania kultúrnych, športových a iných podujatí <ul style="list-style-type: none">• Organizovanie pravidelných spoločenských podujatí: Juniáles, posedenie s dôchodcami, Mikuláš, kapustnica• Malužinský ples• Volejbalový turnaj, stolno-tenisový turnaj Podpora fungovania spoločenských organizácií na úrovni obce <ul style="list-style-type: none">• Podpora činnosti Jednoty dôchodcov• Turistický oddiel		<ul style="list-style-type: none">• Obec• Jednota dôchodcov		
Predpokladané finančné zdroje	obec, európske fondy, Komunitná nadácia Liptov, sponzori			
Monitoring a hodnotenie špecifického cieľa 3				
Ukazovateľ		Merná jednotka	Počiatočné hodnoty	Dosiahnuté hodnoty
<ul style="list-style-type: none">• Počet podporených spoločenských organizácií z verejných zdrojov• Celková výška verejných výdavkov vynaložených na podporu spoločenských organizácií• Počet zrealizovaných projektov kultúrnych, športových a spoločenských podujatí• Počet zrealizovaných projektov zameraných na zvyšovanie informovanosti o živote v obci		<ul style="list-style-type: none">• organizácia• tis. €• projekt	0	
Dopady	Spokojnosť obyvateľov regiónu s kvalitou života	vlastné zisťovanie		

Špecifický cieľ 4	Podporiť ochranu životného prostredia a udržateľné využívanie zdrojov	
Opatrenie 4.1	Zvýšiť mieru zhodnocovania odpadov a likvidácie čiernych skládok	
Opatrenie 4.2	Znížiť riziko negatívnych dôsledkov prírodných katastrof a katastrofických udalostí	
Opatrenie 4.3	Zavedenie postupov pre zvýšenie ochrany krajiny a krajiny tvorby	
Kľúčové potreby Malužinej v oblasti životného prostredia	<i>Prístrešky na kontajnery TKO sú potrebné jednak kvôli narastajúcemu počtu medveďov v obci, ale aj predražovaniu vývozu TKO po daždi (zvyšovanie hmotnosti odpadu). Neporiadok po ťažbe v lesoch pri veľkej vode vytvára na toku eróziu ryhu (na Nižnej Boci 300m dlhú, 12m širokú, 2m hlbokú na lúke/nové koryto), ohrozenie záplavami. V lokalite Tále sú obavy z nestabilného svahu. Vzniká potreba nakladania s pokosenou trávou.</i>	
Predpoklady pre úspešnú implementáciu opatrení	<i>V obci nie sú čierne skládky, aby sa tento stav zachoval, treba vyriešiť prekrytie veľkoobjemových kontajnerov. Občanov treba naučiť dávať do kontajnerov iba to, čo treba. Predpokladom riešenia neporiadku v doline je spolupráca so ŠL SR, obcou Nižná Boca a Povodím Váhu. Nový správca skládky dreva zabezpečil na nej poriadok, problém s naplaveným drevom by sa nemal opakovať.</i>	
Aktivity pre opatrenia 4.1 – 4.3		Investor/partner
4.1 Budovanie systému separovania odpadu, zberných dvorov a spoločných kompostovísk, zavádzanie princípov obehového hospodárstva <ul style="list-style-type: none"> Odpadové hospodárstvo – vybudovanie prístreškov pre kontajnery na TKO Zriadenie kontajnerových stojísk a ich zabezpečenie pred divou zverou Zriadenie obecného kompostoviska Domáce kompostovanie -kompostéry 		<ul style="list-style-type: none"> Obec Urbár Nižná Boca
4.2 Posilnenie vodozádržnej funkcie tokov, výstavba protizáplavových zariadení a protipožiarnych nádrží <ul style="list-style-type: none"> Preventívne opatrenia pred zosuvmi pôdy v lokalite Tále Odstránenie naplavenín v koryte rieky pri skládke dreva Spevnenie brehov vodných tokov v obci 		<ul style="list-style-type: none"> ŠL SR Povodie Váhu Obec Nižná Boca Urbár Nižná Boca
4.3 Zníženie energetickej náročnosti budov a zariadení, inovačné prístupy, udržateľnosť <ul style="list-style-type: none"> Rekonštrukcia a modernizácia budov „Haláš“ a „Hostinec“ – s využitím moderných technológií a inovácií v súlade s pravidlami NKP – využitie alternatívnych zdrojov energie Starostlivosť o vodné toky a vodné prvky <ul style="list-style-type: none"> Presun koryta rieky Bocianky, úprava brehov a údržba toku – doplnenie lávok, vyznačenie trás Starostlivosť o zeleň v intravilánoch obcí Zlepšovanie kvality životného prostredia v obciach <ul style="list-style-type: none"> Revitalizácia parku pri Lesnej správe – vytvorenie zelenej oddychovej zóny s prvkami pre deti a mládež Revitalizácia verejnej zelene Pravidelná údržba brehovej zelene 		<ul style="list-style-type: none"> obec LVS, a.s. Lesná správa
Predpokladané finančné zdroje	štátny rozpočet, európske fondy, súkromné zdroje, rozpočet obce	

Monitoring a hodnotenie špecifického cieľa 4			
<i>Ukazovateľ</i>		<i>Merná jednotka</i>	<i>Počiatočné hodnoty</i>
<ul style="list-style-type: none"> Počet zrealizovaných projektov zameraných na zvýšenie miery zhodnocovania odpadov a likvidácie čiernych skládok Počet zrealizovaných projektov zameraných na protizáplavové a protipožiarne opatrenia Počet zrealizovaných projektov zameraných na ochranu životného prostredia, ochranu krajiny a krajinotvorby 		<ul style="list-style-type: none"> projekt 	0
<i>Dopady</i>	Spokojnosť obyvateľov regiónu s kvalitou života	vlastné zisťovanie	